

UREDNIŠTVO

RIJEČ UREDNIŠTVA

Poštovani vjeroučitelji,

početkom osamdesetih godina na području kateheze počelo se govoriti o inkulturaciji odnosno akulturaciji evanđeoskih vrednota. Tome je prethodilo cijelo jedno razdoblje koje vuče svoje korjene iz prvih kršćanskih vremena; to naime, da svaka kateheza koja želi biti učinkovita te imati kakav takav utjecaj na ljudski život, mora biti utjelovljena, bliska čovjeku kojem je namijenjena, nadahnjivati se među inim i na njegovom konkretnom životu imajući svoj nepreusušni izvor u Svetom pismu, crkvenoj tradiciji, odnosno liturgiji Crkve.

Ova polazišta su jednom jasna i evidentna iz katehetskih tekstova odnosno pomagala. Drugi puta, jedno od njih je naglašenije, čak do zaborava drugoga, da bi se opet, nakon dubljeg teoretskog razglabanja, došlo do zaključka da niti jedno od njih može i treba biti zapostavljeno. Kao i na svim drugim područjima ljudskog doumljivanja tako i na području katehetske teorije a nadasve katehetske prakse postoje oscilacije. Načela su jasna ali ne podjednako hitna i važna u svakoj situaciji. Kad cjelokupni sklop okolnosti određenu djelatnost pomiče u određenom smjeru, onda se, nerijetko, gube iz vida druge sastojnice procesa pa se zna dogoditi da zbog, recimo, manjka sustavne teološke izobrazbe vjeroučitelja, kako bi se otklonila određena ignorantnost i kod njih i kod onih kojima su oni poslani, negdje iz „Centra“ formira takvo pomagalo koje se propisuje kao lijek određenoj ali neadekvatnoj praksi. U takvoj situaciji, rješavajući jedan problem nehotice se stvara drugi. Ako je to trenutne naravi, onda ne bi trebalo zabrinjavati jer je sasvim normalno da se neki propusti zbog „izvanrednih razloga“ rješavaju i „izvanrednim mjerama“. Zlo može biti u tome da se „izvanredne razloge“ proglašavaju uvijek neotklozivim pa onda i „izvanredne mjere“ postaju redovitim. Na taj način univerzalno može gušiti samoniklo a ovo potonje uvijek biti prijetnja za ono prvo sve do istrebljenja. Kad se ove stvarnosti postave kao alternativne a ne kao komplementarne onda se među njima stvaraju takvi procesi zbog kojih nužno trpi načelo „utjelovljenosti“ ili „akulturacije“ kateheze odnosno njene katoličnosti. Nemoguće je, naime, stvoriti nešto univerzalnoga što bi u svim vidovima moglo zamijeniti samoniklo. I obratno: samoniklost ne može pretendirati da bude univerzalna i do te mjere neovisna da si nikad ne bi trebala postaviti pitanje zajedničkog i sveopće važećeg. Sve nas to vodi do zaključka da se ova dva načela međusobno ne isključuju nego isprepliću, prožimaju, nadahnjuju i nadopunjavaju. Koegzistencija spašava bogatstvo raznolike stvarnosti i osigurava joj živahnu budućnost koja će zreliti kroz raznolikost.

Zapravo jedno takvo, u ovom momentu katehetsko načelo, nije autohtono i samo karakteristično za katehétiku kao znanost. Ono je pomalo sveprisutno i u drugim teološkim disciplinama a nadasve u kršćanskom životu. Počelo i osnovica mu je sam Gospodin: „U svemu je bio jednak ljudima osim u grijehu!“ S jedne strane naglašava se univerzalnost i njegova sličnost s rodom unutar kojega prebiva: njegovo rođenje, način suživota isprepleten radostima i tegobama, patnja kao nezaobilazna komponenta ljudske egzistencije, strah i nada, bojaznost i vjera itd., dok s druge strane, u isto vrijeme i s obzirom na istu osobu, ne ignorira se zbog toga niti se žrtvuje njegova neponovljivost odnosno izvornost po kojoj je on upravo to što jest: Sin Božji, Otkupitelj ljudskog roda, Spasitelj, po svom Duhu uvijek i svugdje prisutan unatoč svoje fizičke odsutnosti, itd. Zbog toga sklada i nedostižive harmoničnosti, na prvi moment nepomirljivih skrajnosti, on je „pravi Bog“ i „pravi čovjek“, „Sin Djevičin“ i „izišao iz krila Očeva“.

Kad bi se katehetske novine uvijek i u svakom slučaju, bez obzira na provenijenciju, nadahnjivale na logici utjelovljene Riječi, onda sigurno ne bi dovodile do konflikata, podvajanja, sumnjičenja, prisvajanja, isključivosti, nepovjerenja i tome slično. Naprotiv, sve aktualno, suvremeno, spasonosno, perspektivno, općevažće i konkretno primjenljivo nalazilo bi u njoj svoju utemeljenost i razlog postojanja upravo zbog toga jer Riječ Božja nije jednoobrazna niti upućena samo jednom vremenu, određenoj situaciji, određenom profilu čovjeka, konkretnom društveno-političkom sustavu, posebno probranom teološkom gledanju, opredjeljenju iz obzira ili straha i tome slično. U svakoj povijesnoj epohi odnosno pokušaju prilagodbe nastalim ljudskim situacijama Riječ Božja mora ostati integralnom jer samo takva može biti spasonosna.

Ovaj broj „Kateheze“ razmatra katehetsku situaciju u susjednoj Sloveniji. Nije to prvi puta da se na stranicama ovog časopisa pojavljuju katehetski prilozi iz naše susjedne republike. Htjeli bismo svakako da naša suradnja bude intenzivna i obostrana. Vjerujem da koliko god smo blizu ipak ima prilično toga što nam je i drukčije što i za jednu i za drugu stranu u najmanju ruku može postati nadahniteljskim. Kopiranje ne bi bilo nadahnuće ali i ne vidjeti vrijednost u „susjedovom vrtu“ ne bi bio kršćanski stav niti bi vodilo gore razmatranom načelu integralnog prihvaćanja Riječi Božje kao sadržaja i kao metode promicanja Kraljevstva Božjeg među ljudima svih rasa, jezika i kultura.

Neka blagdan utjelovljene Riječi koji predstoji i za nas vjeroučitelje, sve skupa i svakog pojedinog, bude uistinu nadahnuće za konkretno katehetsko djelovanje. On bi nam trebao biti smjerokazom što znači biti Očev poslanik, vjeran Ocu, sebi i poslanju i to u svakom povijesnom trenutku i u svakoj konkretnoj ljudskoj situaciji. U tom smislu želimo sretan Božić svim našim suradnicima, prijateljima i pretplatnicima želeći da nas ekonomska kriza unutar koje živimo ne obeshrabri u širokogrudnom investiranju Božjih darova.

Uredništvo